

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

7/54858
6K.47

23 ARALIK 2014

ÇOK İVEDİ

Sayı : 43728771-610.00- 5718
Konu : 7/54858 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi: TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 14.11.2014 tarihli ve 43452547-120.00-202390 sayılı yazısı.

İlgi yazıyla, Bingöl Milletvekili Sayın İdris BALUKEN'in tarafıma tevcih ettiği 7/54858 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevaplandırılması talep edilmektedir.

Söz konusu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

EKLER :
1- Soru Önergesine İlişkin Cevaplar
(7 Sayfa)

Adres: Necatibey Cad. No:110/A-06100 Yücetepe-ANKARA

Telefon: +90 (312) 294 50 00 - 294 50 95 - 294 50 97

Faks: +90 (312) 294 69 77

Elektronik Ağ: <http://www.kalkinma.gov.tr>

yusuf.unal@kalkinma.gov.tr

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.

Evrak teyidi <https://kebe.kalkinma.gov.tr/Sorgu> adresinden 9DRK-12L7-8EOY kodu ile yapılabilir.

**BİNGÖL MİLLETVEKİLİ SAYIN İDRİS BALUKEN'İN YÖNELTTİĞİ 7/54858
ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YÖNELİK CEVAPLAR:**

Soru 1: Bingöl ilimiz, işsizlik oranının en yüksek olduğu iller arasındadır. Bingöl ilimizde yoksulluk ve açlık sınırı altında geliri olan hane sayısı kaçtır? Bingöl ilimizde işsizlik oranı nedir? İşsiz sayısı kaçtır? Bingöl Milletvekili ve Kalkınma Bakanı olmanız hasebiyle, Bingöl ilimizdeki işsizlik sorununu çözmek ve hane gelirini arttırmak için özgün bir çalışmanız var mıdır?

Soru 2: Kalkınma Bakanı olmanızdan hemen önce Bingöl ilimizdeki işsizlik oranı neydi? Yoksulluk ve açlık sınırı altında olan hane sayısı kaçtı? 2014 yılı son çeyreği itibariyle Bingöl'de işsizlik, yoksulluk ve açlık sınırı istatistikleri ne yönde değişmiştir?

Soru 3: Gelirin gideri karşılamadığı illerle ilgili acil eylem planınız var mıdır? Yoksa böylesi bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?

Soru 4: Gelirin gideri karşılamadığı illerde kamusal yatırım ve kişi başına düşen harcamaların kalemleri nelerdir?

Soru 5: Bingöl ilimizde ihracatı artırmak, ithalatı azaltmak için yapılan özel bir çalışmanız var mıdır?

Soru 6: Özellikle Doğu Anadolu Bölgesi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde kişi başına düşen kamu harcamalarının önemli bir kısmını silahlı kamu güçleri oluşturmaktadır. Kamusal harcamaları silahlı kamu güçleri oranını azaltıp, üretim ve istihdamı arttırmak üzere çalışmalarınız var mıdır?

Soru 7: Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde çıkarılan başta kömür, petrol olmak üzere yer altı ve yer üstü zenginliklerinin yöre halkının hizmetine sunulması ile ilgili merkezi bir kamu reformu gerçekleştirme kapsamlı çalışmanız var mıdır?

Soru 8: Bölgeye yapılan yatırımlarla ilgili en büyük sorun yatırım yapılırken halka danışılmamasıdır. Özellikle Termik santral, HES gibi yatırımlarda yöre halkının rızasını almak için plebisit veya referandum seçenekleri kurumsallaştırılacak mıdır?

Soru 9: Milletvekili seçildiğiniz il olan Bingöl ilimizde, Mayıs ayı itibariyle ihracat 547 bin dolar iken, ithalat 3 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İl ekonomisi açısından oldukça kara bir tablo ile karşı karşıya bulunmaktayız. Bingöl ilimizle ilgili bu vahim tablo her geçen yıl daha kötüye gitmekte iken, Kalkınma Bakanı olarak yıllardır tabloyu terse çevirecek girişimlerde bulunmamanızın gerekçesi nedir?

Cevap 1-9: 2009 yılında Bingöl ilinde işsizlik oranı yüzde 17,8'dir. Bu oran bir yıl önce yüzde 14,8 olarak gerçekleşmiştir. İşsizlik oranı, 2009 yılına (yüzde 17,8) göre düşüş göstererek 2010 yılında yüzde 12,5'a gerilemiştir. 2011 yılında Bingöl ilinde işsizlik oranı yüzde 9,3 olarak gerçekleşirken, 2013 yılı itibarıyla Bingöl ilinde işsizlik oranı % 7 olarak gerçekleşmiş olup, bu oran %9,7 olan Türkiye ortalamasının oldukça altındadır.

Gelire dayalı göreceli yoksulluk sınırlarına göre (yoksulluk riski %50), Bingöl ilinin dahil olduğu Ortadoğu Anadolu bölgesinde 2011 yılı itibarıyla bölgesel yoksul sayısı ve yoksulluk oranı sırasıyla 483.000 ve %13,2 olarak gerçekleşmiştir. Aynı yıl için Türkiye değerleri sırasıyla 11.670.000 ve % 16,1'dir. Gelire dayalı göreceli yoksulluk sınırlarına göre (yoksulluk

riski %50), Bingöl ilinin dahil olduğu Ortadoğu Anadolu bölgesinde 2013 yılı itibarıyla 2011 yılına göre yoksul sayısı ve oranında düşüş yaşanmış olup, bölgesel yoksul sayısı ve yoksulluk oranı sırasıyla 470.000 ve %12,5 olarak gerçekleşmiştir. Aynı yıl için Türkiye değerleri sırasıyla 11.137.000 ve %15'tir.

Bingöl İlimizin ekonomik ve sosyal gelişmesinin hızlandırılarak istihdamın artırılması için gerekli kamu yatırımları yapılırken, özel kesimin bölgede yatırım yapabilmesi için de gerekli ortam da hazırlanmaktadır.

Kamu Yatırım Programları; Uzun Vadeli Strateji, Kalkınma Planları, Yıllık Programlar ve kamu yatırım önceliklerinin belirlendiği Yüksek Planlama Kurulu Kararlarında yer alan öncelikler çerçevesinde Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanmaktadır. Yatırımlar tek bir kritere göre değil, sektörel, bölgesel ve proje bazlı önceliklere göre gerçekleştirilmektedir. Her yıl Kalkınma Bakanlığı tarafından yayımlanan Yatırım Programı Hazırlıkları Genelgesi ve Program Kararnamesinde bu hususlar ayrıntılı bir şekilde yer almaktadır.

Bingöl İlimize 2002-2013 yılları arasında ayrılan ödenekler aşağıdaki Tabloda verilmiştir. Tablodan görüleceği üzere söz konusu 12 yıllık dönemde Bingöl İline ayrılan ödenek miktarı 8 katına çıkmıştır. Bingöl İlimizle ilişkili olan ve Muhtelif İller kapsamında yer alan yatırımlar dahil edildiğinde sözkonusu değerler daha da artacaktır.

Tablo: Bingöl İli Ödenek Tahsisleri

Yıllar	Cari Fiyatlarla, Bin TL
2002	49.664
2003	39.192
2004	52.045
2005	45.714
2006	58.740
2007	68.074
2008	69.730
2009	64.568
2010	178.301
2011	273.462
2012	169.863
2013	398.614

Kalkınma Bakanlığı tarafından, Yatırım Programında yer alan projelerden il bazında tasnif edilebilenler belirlenerek “Kamu Yatırımlarının İllere Göre Dağılımı” adıyla yayımlanmaktadır. Yıllar itibarıyla illerde yürütülen projelerin listesine <http://www2.kalkinma.gov.tr/kamuyat/index.html> adresinden ulaşılması mümkündür.

Diğer illerimizde olduğu gibi Bingöl İlimizde de toplumumuzun tüm kesimlerinin ekonomik ve sosyal altyapı ihtiyaçları imkânlar ölçüsünde karşılanmaya çalışılmaktadır. Gelecekte de sektörel, bölgesel ve proje bazındaki öncelikler doğrultusunda ve kuruluşlardan gelen proje teklifleri de dikkate alınarak Bingöl İlimize Hükümetimiz tarafından gerekli yatırımlar yapılacaktır.

Bingöl, Yeni Teşvik Sistemine göre oluşturulan bölgeler içinde, desteklenen sektörlerin genişliği, iş gücü maliyetlerinin azaltılması ve finansman imkânlarının genişletilmesi ile yatırımlarda en fazla desteklenen 6. Bölgede yer almıştır. Asgari sabit yatırım tutarı 500 bin TL üzerindeki tüm sektörler farklı destek unsurlarının tamamından yararlanmaktadır.

Özellikle Bingöl’de teşvik belgesi kapsamında yapılacak yatırımlar için sadece istihdamı artırmaya yönelik desteklerin (Sigorta Primi İşçi ve İşveren Hissesi Destekleri ile Gelir Vergisi Stopajı) maddi karşılığı, brüt asgari ücretin yaklaşık %38’ine karşılık gelmektedir. Sağlanan teşviklerle işgücü maliyeti açısından Bingöl ülkemizin en avantajlı ve rekabetçi illerinden biri haline gelmiştir.

2001 yılından itibaren 12 yıl içinde toplam 87 teşvik belgesi düzenlenmiş olup, bu teşvik belgeli yatırımlarla Bingöl iline yaklaşık 1,4 milyar TL sabit yatırım yapılması hedeflenmiştir. Teşviklerin sektörel dağılımında imalat sanayi ve enerji sektörünün ağırlıklı olduğu görülmüştür.

FKA bünyesindeki Bingöl Yatırım Destek Ofisi ise kurulduğu günden bu yana yaklaşık 400 yatırımcıya teşvik, yatırım, kamu destekleri gibi konularda danışmanlık hizmeti vermiş, toplam 6 yatırımın gerçekleşmesine destek sağlamış, takriben 80 kişi için istihdam oluşturulması yönünde girişimde bulunmuştur.

Kış turizmi, eko turizm ve termal turizm Bingöl’ün sosyo-ekonomik kalkınmasına önemli ölçüde katkı sağlayacak potansiyel alanlar olarak görülmektedir. Bingöl Havaalanının tamamlanıp hizmete alınmasının da katkısıyla İlimizde turizmin belirli bir ivme kazanması beklenmektedir.

Yayla turizmi, av turizmi, dağ turizmi, inanç turizmi, rekreasyon turizmi ve kış sporları etkinlikleri gibi turizm çeşitlilik potansiyeline sahip olan Bingöl’ün planlamaya müsait arazileri ve bu arazileri çevreleyen orman alanları dikkate alınarak “otel+kür parkı+kür merkezi” entegrasyonunun sağlanabileceği bir Termal Kent olarak geliştirilmesi öngörülmektedir. Ülkemiz genelinde alternatif turizmin geliştirilmesi politikası çerçevesinde Bingöl İlimizin turizmde hak ettiği yeri alabilmesine yönelik çalışmalarımız yoğunlaşarak sürdürülmektedir.

Bölge illerinde kalkınmanın lokomotifleri olan KOBİ’lerin desteklenmesi, girişimciliğin artırılması, altyapının geliştirilmesi gibi temel hususlarda mali veya teknik destek vermek üzere kalkınma ajansları kurulmuştur. Bingöl, Elazığ, Malatya ve Tunceli illerini kapsayan TRB1 Bölgesinde Fırat Kalkınma Ajansı (FKA) 14 Temmuz 2009 tarihinde kurulmuştur. TRB1 bölgesi için hazırlanan bölge planı kapsamında belirlenen stratejiler çerçevesinde 2010-

2014 döneminde FKA tarafından Bingöl’de 57 projeye toplam 14,9 Milyon TL destek verilmiştir.

642 numaralı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile Ağrı, Ardahan, Bingöl, Bitlis, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Hakkâri, Iğdır, Kars, Malatya, Muş, Tunceli, Van illerinin kalkınmasının hızlandırılması amacıyla, ilgili kurum ve kuruluşların yatırım projelerinin ve faaliyetlerinin uyum ve bütünlük içinde yürütülmesini sağlayarak, bu projelerin uygulanmasını koordine etmek, izlemek ve değerlendirmek üzere Doğu Anadolu Projesi (DAP) Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı kurulmuştur.

DAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı aracılığıyla, Bölgede bulunan kurum ve kuruluşlara 2013 yılında başlatılan ve 2014 yılında da devam eden Küçük Ölçekli Tarımsal Sulama Programı ile Üniversite Araştırma ve Uygulama Birimleri (AUB) Programı kapsamında çeşitli destekler sunulmuştur. Gerçekleştirilen projelerden bölgede yaşayan yaklaşık 400.000 vatandaşımız faydalanmıştır.

Onay aşamasında olan DAP Eylem Planı çalışmaları kapsamında da proje ve faaliyetler yürütülecektir. Katılımcılık ilkesi çerçevesinde bölgedeki kamu kurumları, üniversiteler ve STK’lar gibi farklı paydaşlar ile birebir görüşmeler yapılmış, toplantı ve çalıştaylar düzenlenerek istişarelerde bulunulmuş, her bir il bazında yerel aktörlerin ve ilgili tüm kuruluşların görüşleri alınarak sorun ve çözüm önerileri analizleri gerçekleştirilmiştir.

14.12.2013 tarih ve 28851 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ’ uyarınca, “tarımsal ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik yeni yatırımlar ile mevcut faal olan veya olmayan tesislerin kapasite artırımı ve teknoloji yenilenmesine yönelik yatırımlar ya da kısmen yapılmış yatırımların tamamlanmasına yönelik yatırımlar” Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından desteklenmektedir. Bu kapsamda gerçek kişilere 300.000 TL’ye kadar ve tüzel kişilere 800.000 TL’ye kadar azami yüzde 50 oranında hibe desteği sağlanmaktadır.

KOSGEB tarafından aşağıdaki sektörler desteklenmektedir:

- 1- Madencilik ve taş ocakçılığı
- 2- İmalat
- 3- Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
- 4- Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
- 5- İnşaat
- 6- Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı
- 7- Ulaştırma ve depolama
- 8- Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
- 9- Bilgi ve iletişim
- 10- Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler
- 11- İdari ve destek hizmet faaliyetleri
- 12- Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor
- 13- Diğer hizmet faaliyetleri.

Bu kapsamda, KOSGEB veri tabanına kayıtlı olan işletmeler aşağıdaki destek programlarından faydalanabilmektedirler:

- Genel Destek Programı
- Ar-ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Programı
- Kobi Proje Destek Programı
- Girişimcilik Destek Programı
- Tematik Destek Programı İşbirliği-Güçbirliği Destek Programı
- Gelişen İşletmeler Piyasası Kobi Destek Programı
- Finansman Destekleri.

Bingöl ilinde işsizliğin düşme eğilimine girmesinde uygulanan aktif işgücü politikaları ile meslek edindirme kurslarının rolü büyüktür. İŞKUR tarafından açıklanan verilere göre 2013 yılında Bingöl ilinde 69 kurs açılmıştır. Bu kurslara 246 erkek 415 kadın olmak üzere toplam 661kişi katılmıştır.

Ekonomik ve sosyal alanda Bingöl ilimizde yapılan yatırımlar ve sağlanan gelişmeler bu alandaki göstergelerin iyileşmesine de katkı sağlamıştır. Nitekim, Bingöl 2003 yılında yayımlanan İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi (SEGE 2003) sıralamasında 81 il arasında 76'ncı sırada iken, 2011 yılında (SEGE 2011) 72'nci sıraya yükselmiştir. Bu durum Bingöl ilinin gelişme trendinde bir il olduğunu ve önümüzdeki dönemde daha üst sıralara çıkabileceğini göstermektedir.

Orta vadede Bingöl'ün ekonomik ve sosyal gelişmesini daha ileri noktalara taşıyabilmeyi amaçlamaktayız. Bu konuda uygulanacak politikalara çerçeve oluşturan Onuncu Kalkınma Planında (2014-2014) "Bölgesel Gelişme ve Bölgesel Rekabet Edebilirlik" başlığı altında aşağıdaki politikalara yer verilmiştir:

"918. Başta düşük gelirli bölgelerde olmak üzere sosyo-ekonomik gelişme ve altyapı imkânları bakımından çevrelerine hizmet verme potansiyeli bulunan merkezleri destekleyen programlar güçlendirilerek sürdürülecek, göçün bölgesel büyüme odağı işlevi görecektir bu merkezlere yönelmesini kolaylaştıran şartların oluşumu desteklenecektir."

"919. Orta gelirli bölgelerde üretim yapısının dönüşümü, sektörel çeşitliliğin artırılması, girişimcilik ortam ve kültürünün geliştirilmesi ve yeni istihdam alanlarının oluşturulması sağlanacaktır. Şehirlerin alt ve üst yapısının iyileştirilmesiyle bu bölgelerin yaşam ve yatırım koşulları bakımından cazibesi artırılabilecektir."

"920. Sınırdaki yer alan bölgelerin sınır ötesiyle ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirilecektir. Sınır kapılarına ulaşan ulaştırma altyapıları iyileştirilecek, kapıların hizmet standartları ve kapasiteleri yükseltilecektir."

Yukarıda değinilen politikalar dahil olmak üzere, Onuncu Kalkınma Planı kapsamında tanımlanan politikaların etkin bir şekilde hayata geçirilebilmesi için 25 kritik alanda Öncelikli Dönüşüm Programları hazırlanmış olup, bunların bir bölümü Sayın Başbakanımız tarafından açıklanmış, diğer bölümü de önümüzdeki günlerde açıklanacaktır. Eylem Planları vasıtasıyla uygulanması tasarlanan söz konusu Programlar aşağıda yer almaktadır:

1. Üretimde verimliliğin artırılması
2. İthalata olan bağımlılığın azaltılması
3. Yurtiçi tasarrufların artırılması ve israfın önlenmesi
4. İstanbul uluslararası finans merkezi
5. Kamu harcamalarının rasyonelleştirilmesi
6. Kamu gelirlerinin kalitesinin artırılması
7. İş ve yatırım ortamının geliştirilmesi
8. İşgücü piyasasının etkinleştirilmesi
9. Kayıtdışı ekonominin azaltılması
10. İstatistiki bilgi altyapısını geliştirme
11. Öncelikli teknoloji alanlarında ticarileştirme
12. Kamu alımları yoluyla teknoloji geliştirme ve yerli üretim
13. Yerli kaynaklara dayalı enerji üretim
14. Enerji verimliliğinin geliştirilmesi
15. Tarımda su kullanımının etkinleştirilmesi
16. Sağlık endüstrilerinde yapısal dönüşüm
17. Sağlık turizminin geliştirilmesi
18. Taşımacılıktan lojistiğe dönüşüm
19. Temel ve mesleki becerileri geliştirme
20. Nitelikli insan gücü için çekim merkezi
21. Sağlıklı yaşam ve hareketlilik
22. Ailenin ve dinamik nüfus yapısının korunması
23. Yerelde kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi
24. Rekabetçiliği ve sosyal uyumu geliştiren kentsel dönüşüm
25. Kalkınma için uluslararası işbirliği altyapısının geliştirilmesi.

Bu politikalar çerçevesinde devam eden ve önümüzdeki dönemde uygulanacak birçok program ve yatırımlar yoluyla iller ve bölgeler arasındaki gelişmişlik farklarının azalması yönündeki eğilim güçlenerek devam edecektir.

Bilindiği üzere Anayasaya göre madenler devlete ait olup kanuni düzenlemeler ile madenleri işletme hakkı özel sektöre de verilmektedir. Bununla birlikte, madencilik faaliyetleri madenlerin bulunduğu yerde işletilmesi zorunluluğu nedeniyle bulunduğu il ve ilçenin ekonomisine doğrudan ve dolaylı katkı vermektedir. Madencilik sektörünün istihdam yoğun yapısı diğer sektörlerle göre bu katkıyı artırıcı nitelik taşımaktadır. Bu çerçevede, Türk Madencilik Sektörü ulusal ve bölgesel ekonomimize önemli katkılarda bulunmaktadır.

Diğer taraftan, 3213 sayılı Maden Kanununun 7. Maddesinde yerel idareleri destekleyici nitelikte şu düzenleme bulunmaktadır:

- (Ek fıkra: 10/06/2010-5995 S.K./3.mad.) Maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere dayalı ruhsat sahasındaki tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatları il özel idareleri tarafından verilir. Bu ruhsatların verilmesi sırasında 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu hükümlerine göre belediyelerin tahsil ettiği işyeri açma izni harcı il özel idaresi tarafından tahsil edilir. Bu bedelin % 50'si ruhsatın bulunduğu bölgeyle sınırlı olarak altyapı yatırımlarında kullanılmak üzere, doğrudan ilgili ilçe veya ilçelerin Köylere Hizmet Götürme Birlikleri hesabına aktarılır. Bu alanların belediyelerin mücavir alanı içerisinde kalması durumunda tahsil edilen harcın % 50'si ilgili belediyenin hesabına aktarılır.

- 14. Maddesinde ise “(Değişik fıkra: 10/06/2010-5995 S.K/8.mad.) Ruhsat sahibi tarafından yatırılan Devlet hakkının % 25'i il özel idare payı olarak ruhsatın bulunduğu ilin özel idaresine, % 25'i ruhsatın bulunduğu bölgeyle sınırlı olarak altyapı yatırımlarında kullanılmak üzere, doğrudan ilgili ilçe veya ilçelerin Köylere Hizmet Götürme Birlikleri hesabına, % 50'si de Hazine hesabına yatırılır.” düzenlemesi yer almaktadır.

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğine göre termik santral, HES vb. yatırımlarda proje hakkında halkı bilgilendirmek ve projeyle ilgili halkın görüş, önerilerini almak için "Halkın Katılımı Toplantıları" düzenlenmektedir. Bunun yanında aynı Yönetmelik ile bazı yatırımlar için ÇED raporu hazırlanması zorunlu kılınmıştır. ÇED raporunun hazırlanması da yine halkın görüş ve önerileri alınmak suretiyle yapılmaktadır. Ancak projelerle ilgili halkın görüşlerini almak için plebisit veya referandum uygulamaları bulunmamaktadır.

Buraya kadar yapılan açıklamalardan görüldüğü üzere son dönemde Bingöl İlimiz ekonomik ve sosyal gelişme bakımından önemli mesafeler kat etmiş olup, Hükümetimizce bu süreç hızlandırılarak sürdürülecektir.